EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 8.7.2025
COM(2025) 382 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

om halvtidsutvärderingen av Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för uppsagda arbetstagare (EGF) 2021–2027
2021-2027

{SWD(2025) 180 final}

Bakgrund

Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (EGF) inrättades under perioden 2007–2013 som ett sätt att visa solidaritet med och stödja arbetstagare som blivit uppsagda på grund av genomgripande strukturförändringar inom världshandeln orsakade av globaliseringen. Tillämpningsområdet för den ursprungliga förordningen[1] utvidgades 2009[2] till att även omfatta uppsägningar till följd av den globala finansiella och ekonomiska krisen. För perioden 2014–2020 utvidgades tillämpningsområdet ytterligare[3] till att även omfatta uppsägningar som orsakats av en ny global finansiell och ekonomisk kris. Under perioden 2014–2020 var EGF:s medfinansieringsgrad upp till 60 %[4] för de åtgärder som vidtogs av medlemsstaterna för att hjälpa arbetstagare som blivit uppsagda att återintegreras på arbetsmarknaden. För att hantera effekterna av covid-19-pandemin lade kommissionen fram en återhämtningsplan för ekonomin[5], där EGF ingick som ett nödverktyg för att hjälpa människor som förlorade sina jobb till följd av den globala finansiella och ekonomiska krisen. Det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (Sure-instrumentet)[6] mobiliserade fram till utgången av 2022 betydande finansiella medel för att bekämpa de negativa ekonomiska och sociala konsekvenserna av covid-19-pandemin.

För **perioden 2021–2027**[7] ändrades fondens namn till Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för uppsagda arbetstagare (EGF). **Stora förändringar** infördes[8]. Exempelvis utvidgades stödberättigandet så att uppsagda arbetstagare kunde få stöd oavsett vad som orsakat omstruktureringen, minimiantalet uppsägningar sänktes från 500 till 200, förfarandena förenklades och påskyndades och fondens medfinansieringsgrad anpassades till Europeiska socialfonden+ (ESF+)[9]. Kommissionen föreslog den 1 april 2025[10] en ändring av EGF-förordningen som innebär att även arbetstagare som riskerar att förlora jobbet i företag som genomgår omstrukturering omfattas. Detta ändringsförslag presenteras kortfattat i slutet av det här dokumentet.

Halvtidsutvärderingens omfattning

I enlighet med artikel 22 i EGF-förordningen genomförde kommissionen en halvtidsutvärdering för att bedöma hur och i vilken utsträckning fonden är på väg att uppnå sina mål under perioden 2021–2027. Utvärderingen bedömde fondens ändamålsenlighet, effektivitet, konsekvens, relevans och EU-mervärde. Begränsade lärdomar för fondens genomförande och utformning ingår också.

Utvärderingen fokuserar på de ändringar som infördes för perioden 2021–2027 för att bedöma i vilken utsträckning dessa ändringar ledde till förväntat resultat. Eftersom utnyttjandet av

---

[1] Förordning (EG) nr 1927/2006, EUT L 406, 30.12.2006, s. 1.
[2] Förordning (EG) nr 546/2009, EUT L 167, 29.6.2009, s. 26.
[3] Förordning (EU) nr 1309/2013 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 855), (*EGF-förordningen*).
[4] Under perioderna 2007–2009 och 2012–2013 uppgick medfinansieringsgraden från fonden till 50 %, och den ökade till 60 % under 2009–2011 och 2014–2020 (se bilaga 6 i åtföljande arbetsdokument från kommissionens avdelningar).
[5] Se meddelandet *EU-budgeten som motor i den europeiska återhämtningsplanen*, 27.5.2020.
[6] Rådets förordning (EU) 2020/672 av den 19 maj 2020, EUT L 159, 20.5.2020, s. 1.
[7] Förordning (EU) 2021/691 (EUT L 153, 3.5.2021, s. 48).
[8] Ändringarna infördes till stor del på grundval av den konsekvensbedömning som åtföljer förslaget till förordning om EGF 2021–2027, efterhandsutvärderingen av EGF 2014–2020 samt tidigare utvärderingar av och rapporter om EGF, såsom efterhandsutvärderingen av EGF 2007–2013, Europeiska revisionsrättens särskilda rapport nr 7 (2013) om EGF, Europaparlamentets bedömning av genomförandet av EGF 2007–2014.
[9] EGF:s medfinansieringsgrad anpassas till den högsta medfinansieringsgraden för ESF+ i den berörda medlemsstaten, samtidigt som miniminivån 60 % bibehålls.
[10] COM(2025) 140.

fonden var relativt lågt och det tillgängliga underlaget begränsat[11] omfattar utvärderingen också frågan om varför utnyttjandet var så lågt, trots de förenklade tillämpningsregler som infördes genom EGF-förordningen 2021–2027. Syftet är att fastställa om EGF, med de nuvarande reglerna, fortfarande på ett ändamålsenligt sätt stöder arbetstagare som påverkas av globala ekonomiska omvandlingar och därmed ligger i linje med EU:s övergripande socialpolitiska mål.

Trots kommissionens ansträngningar att göra en så bred utvärdering som möjligt och samråda så brett som möjligt måste resultaten av utvärderingen tolkas med försiktighet eftersom de uppgifter som fanns tillgängliga var begränsade. Den tidiga tidpunkten för halvtidsutvärderingen av fonden innebar att information, bevis och erfarenheter från innevarande period endast var tillgängliga i begränsad utsträckning. Uppgången i ekonomin var ett skäl till det lägre antalet ansökningar till EGF, som i sin tur förklarar de begränsade uppgifter som fanns tillgängliga vid denna tidpunkt. Andra utmaningar i samband med utvärderingen var bristen på resultatindikatorer, begränsade lämpliga jämförelsepunkter med data från den första programperioden och begränsade resurser för att genomföra utvärderingen.

Utvärderingen bygger på samråd med berörda parter, riktade intervjuer och samråd med berörda parter på nationell nivå och EU-nivå vilka deltar i genomförandet av fonden.

Utvärderingen omfattar 18 EGF-ärenden (dvs. godkända ansökningar), som mottogs mellan EGF-förordningens ikraftträdande den 3 maj 2021 och den 31 december 2024. Av dessa undersöks elva ansökningar utan analys av resultaten, då ärendena fortfarande pågår och resultaten blir tillgängliga först mellan 2025 och 2027. Ärendena, som rör sju medlemsstater (Belgien, Danmark, Frankrike, Tyskland, Grekland, Italien och Spanien), omfattar 13 ekonomiska sektorer, däribland sektorerna för fordon, magasinering och stödtjänster till transport, grossisthandel, lufttransport samt stål och metall.

Det finns flera förklaringar till det låga antalet ansökningar under perioden 2021–2024. Ett av de skäl som har understrukits i tidigare utvärderingar är att antalet ansökningar till fonden alltid har följt konjunkturcyklerna och varit kopplat till den allmänna trenden när det gäller sysselsättningen och den ekonomiska verkligheten i medlemsstaterna. På grund av covid-19-pandemin ökade antalet företagsnedläggningar och förlorade arbetstillfällen kraftigt i hela Europa under 2021. De europeiska ekonomierna lyckades dock hantera krisen på ett bra sätt, delvis tack vare de system för korttidsarbete som infördes på EU-nivå och nationell nivå. Som ett resultat av detta inträffade färre storskaliga omstruktureringar samtidigt som medlemsstaterna stod bättre rustade att hantera större omstruktureringar.

Sedan 2024 visar dock Eurofounds europeiska databas för övervakning av omstruktureringar (ERM)[12] att antalet omstruktureringar med 200 eller fler förlorade arbetstillfällen ökade kraftigt med 50 % från 2023 till 2024 och nådde sin högsta nivå under perioden 2021–2024[13]. Dessutom översteg under 2024, för första gången sedan 2020, det totala antalet förlorade arbetstillfällen det antal arbetstillfällen som skapats under de större omstruktureringarna, särskilt inom de

[11] Resultaten för de första sju EGF-ärendena blev tillgängliga först under andra halvåret 2024.

[12] ERM är den mest omfattande uppgiftskällan som registrerar alla tillkännagivanden om uppsägningar under ett visst år. Registreringen av tillkännagivanden om omstrukturering i ERM bygger på övervakning av de viktigaste mediekällorna i var och en av medlemsstaterna. Europeiska databasen för övervakning av omstruktureringar (ERM) | Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor.

[13] Under 2024 registrerades 309 omstruktureringar med 200 eller fler förlorade arbetstillfällen i EU, jämfört med 205 under 2023.

hårdast drabbade sektorerna tillverkning, transport/magasinering och detaljhandel[14]. Detta visar på en konjunkturnedgång som med viss fördröjning (beroende på omstruktureringarnas varaktighet och omfattning) kan leda till fler ansökningar till EGF i framtiden.

Halvtidsutvärderingen redovisas i ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar. Arbetsdokumentet har utarbetats av kommissionens generaldirektorat för sysselsättning, socialpolitik och inkludering på grundval av skrivbordsundersökningar och fältforskning, återkoppling från berörda parter, analys av ansökningar till EGF och slutrapporter från medlemsstaterna. Även tidigare rapporter om och utvärderingar av EGF samt resultaten av samrådet med relevanta berörda parter från alla medlemsstater har använts som källor. Ytterligare bevis samlades in och analyserades med dels erfarenheterna hos flera av de kommissionsmedarbetare som förvaltar EGF, dels kommissionens interna databas över fonden, med uppgifter om alla EGF-ärenden mellan 2007 och 2024, som källor. Resultaten av utvärderingen bidrar med lärdomar för genomförandet av EGF.

Dessa resultat lämnas för kännedom till EU:s institutioner och organ samt arbetsmarknadens parter[15].

Huvudsakliga resultat per utvärderingskriterium

Stöd från EGF erbjuds alltid retroaktivt, efter det att uppsägningarna ägt rum. Stödet ges i tillägg till medlemsstaternas egna åtgärder på nationell, regional och lokal nivå, endast när de offentliga arbetsförmedlingarna sätts under ett extraordinärt tryck till följd av plötsliga kollektiva uppsägningar och när en medlemsstat beslutar att ansöka om finansiering från EGF.

EGF erbjuder bidragsmottagarna ett riktat, skräddarsytt och individanpassat stöd[16], vilket ger dem en mer gynnsam ställning än personer som inte får stöd från fonden när det gäller att ta sig tillbaka in på arbetsmarknaden[17]. EGF-åtgärderna anpassas till bidragsmottagarnas individuella behov och önskemål. EGF **undanröjer hinder för deltagande** och säkerställer att **alla bidragsmottagare behandlas lika[18]**, samtidigt som fonden inriktas mot utsatta grupper, såsom missgynnade bidragsmottagare, inbegripet unga och äldre arbetslösa samt personer som löper risk för fattigdom. EGF gör det möjligt för människor att förbättra sina kunskaper och färdigheter eller dra nytta av andra lämpliga åtgärder (t.ex. flyttbidrag, bidrag för barnomsorg eller äldreomsorg).

EGF gör det möjligt för medlemsstaterna att experimentera med innovativa aktiva arbetsmarknadsåtgärder som kanske inte vanligtvis är tillgängliga för arbetstagare som blivit

[14] Europeiska databasen för övervakning av omstruktureringar (ERM) | Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor. Exempelvis registrerade ERM under 2024 att 39 706 arbetstillfällen gick förlorade i EU-27, medan endast 5 727 arbetstillfällen skapades, i sektorn för motorfordonstillverkning (ingående Nace-sektorer: C27.1, 29.1, 29.2, 29.3, 30.3, 30.9, 74.9).

[15] I enlighet med artikel 22.2 i EGF-förordningen.

[16] I de sju bidragsmottagarenkäter om EGF som genomförts höll 62 % av uppgiftslämnarna (sammanlagt 645 svar) med om att fonden utformad så att den passar deras behov.

[17] *Study supporting the ex post evaluation of the European Globalisation Adjustment Fund (2014-2020)* (inte översatt till svenska), s. 13, https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/ceb95383-a24f-11eb-b85c-01aa75ed71a1.

[18] I Spanien ägnas också särskild uppmärksamhet åt tillgängligheten på alla de platser där projektverksamheten genomfördes (informationsåtgärder, medvetandehöjande åtgärder osv.) för att säkerställa deltagande på lika villkor för personer med funktionsnedsättning. I Belgien används åtgärder med ekonomiska incitament för alla arbetsgivare inom den sociala ekonomin som anställer en arbetstagare som är 50 år eller äldre. Ett annat exempel från Belgien är att människor som löper risk för fattigdom erbjuds kollektiv information om skatteeffekterna av att gå från arbetstagare till arbetslös, och om hur man kan förebygga överskuldsättning. Både Belgien och Spanien försöker övervinna könsstereotyper genom att erbjuda ekonomiska incitament till kvinnor som deltar i utbildningsprogram eller arbete som vanligtvis genomgås eller utförs av män.

uppsagda. Om de innovativa **åtgärderna** visat sig vara **framgångsrika** har vissa **medlemsstater**, som Belgien, Tyskland och Spanien[19], sedan **införlivat dessa åtgärder i sitt standardstöd**.

Ändamålsenlighet

Kriteriet för ändamålsenlighet avser hur effektivt EGF uppfyllde sitt syfte, både på instrumentnivå och på ärendenivå. EGF syftar till att i) visa solidaritet med arbetstagare som har blivit uppsagda och att ii) i varje EGF-ärende säkerställa att så många bidragsmottagare som möjligt får hållbar sysselsättning så snart som möjligt. Resultaten av denna bedömning presenteras nedan.

Det **utvidgade tillämpningsområdet**, de **ändrade insatskriterierna**, de **förenklade ansökningsförfarandena** (som undanröjer kravet att visa på en koppling till orsaken till uppsägningarna) och de **kortare förfarandefristerna** för såväl kommissionen som medlemsstaterna har **gjort fonden mer rättvis, mer inkluderande och mer lättillgänglig**. Dessutom ansågs det faktum att **EGF:s medfinansieringsgrad anpassats till ESF+** (samtidigt som en miniminivå på 60 % bibehölls) vara en faktor som uppmuntrat till att ansöka om ekonomiskt stöd från EGF.

Fonden stöder alla stödberättigade bidragsmottagare på ett mer skräddarsytt och intensivt sätt än nationella åtgärder och andra EU-instrument. Fondens flexibilitet när det gäller olika typer av åtgärder uppskattas mycket. Vissa medlemsstater skulle vilja använda en högre procentandel än 35 % till bidrag[20], såsom arbetssökarbidrag, utbildningsbidrag, traktamenten och flyttbidrag.

EGF-åtgärder förstärker nationella åtgärder eftersom EGF-åtgärderna alltid erbjuds **utöver** nationella åtgärder. Resultat från tidigare utvärderingar och återkoppling från bidragsmottagarna bekräftar att den hjälp som erbjuds annars inte skulle ha varit tillgänglig. Det är en tydlig indikation på att EGF-åtgärderna kompletterar och bygger vidare på det som finns tillgängligt på nationell nivå.

Genom att **involvera arbetsmarknadsparter och företag** vid uppsägning av arbetstagare kunde man förbättra EGF-ärendenas utformning och genomförande, vilket inverkade **positivt på ändamålsenligheten**. I Frankrike och Spanien ledde dessa parters deltagande i vissa fall till att bidragsmottagarna snabbt kunde vägledas till nya jobb.

Den återkoppling som bidragsmottagare gett i riktade enkäter visar att den **allmänna medvetenheten** om EGF **har ökat** jämfört med tidigare perioder, även om det fortfarande finns utrymme för förbättring. Kommissionens främjande av användningen av fonden ansågs i flera fall vara en tillgång för bidragsmottagarna. I vissa medlemsstater (exempelvis BE, CY, DE, EE, ES, IT, FI, HR, HU, IE, LT, LV, PT, SE) har medvetenheten om fonden ökat till följd av att arbetstagarorganisationer, genomförandeorgan, beslutsfattare och arbetsmarknadens parter deltagit i att genomföra vissa av åtgärderna. I andra medlemsstater (exempelvis FR, CZ, MT, PL, SI, PL, RO, SE), var inte alla relevanta berörda parter, t.ex. bidragsmottagare, medvetna

[19] I Belgien, Danmark, Tyskland, Grekland, Italien och Spanien. I Belgien har man i Flandern exempelvis anordnat jobbmässor för att hjälpa uppsagda arbetstagare att hitta nya jobb medan man i Vallonien har gett bidragsmottagare incitament att delta i digital utbildning. I Tyskland har bidragsmottagare som slutfört en digital utbildning fått en surfplatta. I Spanien har EGF-ärenden använts som referenspunkt vid utformningen av andra projekt för placering av arbetssökande och lokala sysselsättningsinitiativ.

[20] Medfinansieringen av bidrag är fortfarande, precis som under perioden 2014–2020, begränsad till 35 % av det totala paketet av individanpassade åtgärder, för att ge proportionerligt stöd, och i linje med resultaten av en revision av EGF 2007–2013Europeiska revisionsrätten (2013), s. 28). Sådana bidrag kan endast medfinansieras om aktivt deltagande i EGF-åtgärder är ett villkor för att de ska betalas ut.

om fonden och dess potentiella fördelar, något som kan vara ett hinder för att fondens syften ska uppnås. Det finns utrymme för att förbättra kommunikationen och medvetenheten om fonden bland arbetstagare och deras företrädarorganisationer på EU-nivå och på nationell nivå. Omkring 80 % av uppgiftslämnarna i bidragsmottagarenkäten kände till att det stöd de fick medfinansierades av EGF/EU, medan 20 % inte gjorde det.

I enlighet med resultaten från tidigare utvärderingar konstaterades bland annat följande faktorer utgöra hinder för EGF:s ändamålsenlighet (förteckning utan inbördes prioritering): a) Den långa och komplexa beslutsprocessen på EU-nivå (i genomsnitt 5,5 månader, vilket är en förbättring jämfört med perioden 2014–2020, då genomsnittet var 7,2 månader). b) Det fördröjda inledandet av genomförandet. c) De nationella administrativa förfarandena i medlemsstaterna. d) Problem med handläggningen av ärendena på nationell/regional nivå och medlemsstaternas bristande erfarenhet av att använda EGF. e) Problem kopplade till bidragsmottagarnas ålder (t.ex. äldre personer som behöver särskilt intensiv utbildning). f) Svårigheter att nå ut till och aktivera uppsagda arbetstagare (ibland till följd av att personuppgiftsskyddet gör det svårt att få tag i deras kontaktuppgifter). g) Arbetstagares begränsade vilja att flytta och genomföra förändringar. h) Problem och förseningar rörande utformningen och genomförandet av EGF-åtgärder. i) Bristande medvetenhet om fonden i vissa medlemsstater. j) Institutionella svårigheter med att förvalta ytterligare finansiering, inklusive andra instrument som ESF+, Fonden för en rättvis omställning (FRO), faciliteten för återhämtning och resiliens.

Utöver att hjälpa bidragsmottagarna tillbaka in på arbetsmarknaden **hade EGF också varaktiga effekter på deras allmänna anställbarhet**, t.ex. genom att de fick nya färdigheter och kvalifikationer. Bland dessa effekter ingår att bidragsmottagarna fått digitala färdigheter och miljörelaterade/gröna färdigheter, stärkt självkänsla, en känsla av att vara bättre kvalificerad för arbete, en upplevelse av att ha stöd i att försöka bortse från könsstereotyper vid valet av arbete samt utvidgade sociala nätverk tack vare deltagandet i EGF-åtgärderna. Dessa mjuka resultat är lätta att se i den bidragsmottagarenkät som genomförs för varje EGF-ärende och som utgör en mer kvalitativ metod för utvärdering av ändamålsenligheten. **Bättre arrangemang för insamling och rapportering av uppgifter** observerades efter det att de särskilda gemensamma indikatorerna och bidragsmottagarenkäten för varje EGF-ärende hade inkluderats i EGF-förordningen 2021–2027. Det går dock inte att bedöma resultaten för varje enskilt ärende, eftersom det för närvarande inte finns något krav på fastställande av ärendespecifika mål i ansökningsskedet. Kommissionens förslag att fastställa ärendespecifika mål och att inkludera rapportering per anställningstyp togs dock inte med i den slutliga överenskommelsen mellan Europaparlamentet och rådet om EGF-förordningen för perioden 2021–2027. Generellt sett har **övervakningen av fondens ändamålsenlighet förbättrats under 2021–2024**.

På det hela taget är fonden ***ändamålsenlig*** och **uppnådde sitt mål** att visa solidaritet med arbetstagare som har blivit uppsagda och egenföretagare vars verksamhet har upphört till följd av omstruktureringar och ge dem stöd att hitta nya hållbara anställningar eller starta egna företag. Den genomsnittliga **andelen uppsagda arbetstagare som återintegrerats** på arbetsmarknaden var runt **50 %** för de sju slutförda ärendena, vilket var lägre än under tidigare programperioder (60 %, 46 ärenden). Resultaten måste tolkas försiktigt med tanke på den begränsade urvalsstorleken för perioden 2021–2024. Denna andel påverkas av såväl ärendespecifika förhållanden som externa faktorer (t.ex. situationen på arbetsmarknaden, vilka

specifika verksamhetssektorer som berörs) och bidragsmottagarnas personliga skäl. **På längre sikt förbättras återintegreringsgraden** i de flesta fall[21].

Effektivitet

Effektivitetskriteriet analyserar i vilken utsträckning kostnaderna kopplade till genomförandet av fonden var motiverade med tanke på resultaten (kostnads-nyttoanalys)[22]. Detta gjordes genom en analys av de resurser som använts för att uppnå resultaten samt av beslutsprocessen. Det har också analyserats huruvida det finns några fall av ineffektivitet eller onödiga bördor på ärende- eller instrumentnivå.

De åtgärder som omfattas av EGF kan per definition inte ingå i någon programplanering eftersom omstruktureringarna som orsakar uppsägningarna är oväntade. Det går därför inte att i förväg fastställa hur många massuppsägningar som kommer att äga rum under ett visst år och inte heller vilken profil bidragsmottagarna kommer att ha. När medlemsstaterna utarbetar sina ansökningar om stöd från EGF är det dessutom svårt att exakt uppskatta hur många personer som kommer att anmäla sig för deltagande i EGF-åtgärder, vilken typ av åtgärder som kommer att behövas och hur länge de kommer att behövas eller hur stor del av den planerade budgeten för ett visst paket med individanpassade tjänster som kommer att utnyttjas.

Påskyndandet av förfarandena för att anta enskilda ansökningar för såväl kommissionen som medlemsstaterna **förbättrade EGF:s effektivitet**. **Den totala tiden för förfaranden på EU-nivå under perioden 2021–2024 var i genomsnitt 5,5 månader[23]**, en minskning från 7,2 månader under perioden 2014–2020. Trots detta anser 16 medlemsstater[24] **fortfarande att beslutsprocessen på EU-nivå är långdragen och/eller komplex**. I vissa medlemsstater[25] betraktas det långdragna förfarandet som det **enda hindret för att ansöka** om stöd från fonden. En sådan långdragen process leder till förseningar i projektgenomförandet. Resultaten visar dock att förfaranden på nationell/regional nivå i vissa fall utgör ett mer betydande hinder för effektiviteten.

Enligt samråden med berörda parter på ärendenivå **anses de belopp som är tillgängliga för åtgärderna vara tillräckliga**. De flesta av deltagarna i kommissionens skriftliga samråd ansåg att samma resultat inte kunde ha uppnåtts med mindre resurser eller på kortare tid.

Utnyttjandegraden (den procentandelen av det beviljade stödet som används) granskas i samband med analysen av använda resurser från fall till fall. Den återspeglar dock inte kostnadseffektiviteten på ärendenivå. Det finns inte heller något ärendespecifikt mål för utnyttjandegraden och den kan därför inte betraktas som en resultatindikator eller framgångsindikator för ett ärende. Liksom under tidigare programperioder utnyttjas för de flesta EGF-ärenden endast en bråkdel av de tilldelade resurserna. Under perioden 2021–2024 har framsteg gjorts när det gäller utnyttjandegraden för EGF-medfinansiering. För de sju ärendena

[21] För samtliga sju EGF-ärenden från 2021 där bidragsmottagarenkäterna var tillgängliga visade återkopplingen från bidragsmottagarna att återintegreringen på arbetsmarknaden hade förbättrats på längre sikt, jämfört med kort efter deltagandet i den senaste EGF-åtgärden. Samma sak har konstaterats vid tidigare utvärderingar av EGF.

[22] För att bedöma EGF:s kostnadseffektivitet beaktas det i vilken utsträckning kostnaderna står i proportion till resultaten (dvs. antalet bidragsmottagare som fått stöd, antalet bidragsmottagare som återintegrerats, procentandelen bidragsmottagare under utbildning och som fått en kvalifikation samt långvariga effekter på bidragsmottagarnas allmänna anställbarhet) samt huruvida resultaten kunde ha uppnåtts med mindre resurser (utnyttjandegrad) och/eller på kortare tid. De aspekter som har beaktats vid analysen av tidsåtgången är dels ansökningsförfarandenas tidpunkt och längd, dels återanställningsåtgärdernas tidpunkt och längd.

[23] Från ansökningsdagen till utbetalningsdagen.

[24] AT, CY, CZ, DE, FI, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PL, PT, SE, SI (enligt den skriftliga enkätundersökning som kommissionen genomförde i november 2024 bland medlemsstater som inte ansökt om medel från EGF under 2021–2024).

[25] AT, CY, FI, HR.

under perioden 2021–2024 var **den genomsnittliga utnyttjandegraden 63 %(för sju EGF-ärenden)**, **en förbättring** jämfört med föregående perioder (i genomsnitt 55 % för 73 ärenden under perioden 2007–2013 och i genomsnitt 59 % för 46 ärenden under perioden 2014–2020)[26]. Detta indikerar i någon mån att de tilldelade resurserna utnyttjats bättre.

På medlemsstatsnivå visar en jämförelse mellan det totala belopp från EGF som spenderats och antalet bidragsmottagare att den allmänna trenden var att fler bidragsmottagare fick stöd i ärenden som fick mer finansiering från EGF. Ett större antal bidragsmottagare kräver större ekonomiska resurser. Detta gäller dock när bidragsmottagarna behöver mer intensiv eller komplex och kostsam utbildning. Sammantaget kunde inga meningsfulla slutsatser dras om kostnadseffektiviteten per bidragsmottagare, eftersom de resurser som spenderats per ärende, och antalet bidragsmottagare som fick stöd och som återintegrerades på arbetsmarknaden till följd av detta, varierade avsevärt mellan olika ärenden, sektorer och medlemsstater. Kostnaderna beror till stor del på nationella och regionala faktorer, såväl som på de erbjudna åtgärdernas karaktär och bidragsmottagarnas bakgrund.

Den möjlighet att omfördela medel mellan åtgärder på grundval av behov som uppstått under genomförandeperioden som funnits under tidigare programperioder kvarstod. Vid omfördelningar på mer än 20 % måste medlemsstaterna dock informera kommissionen. Sådana omfördelningar gjordes i 22 % av ärendena (4 av 18)[27] medan de under perioden 2014–2020 förekom i omkring 10 % av ärendena (5 av 46).

Konsekvens

Fonden är förenlig med nationell, regional och lokal politik och erbjuder tillräcklig flexibilitet för att komplettera och/eller utöka de arbetsmarknadsåtgärder som medlemsstaterna tillhandahåller på nationell nivå. I vissa fall ingick EGF-insatsen i en bredare politisk ram som syftade till att minimera följderna av massuppsägningar i en region, vilket säkerställde konsekvens mellan de verksamheter som genomfördes av andra regionala och lokala berörda parter och även stärkte hållbarheten i fondens resultat[28].

På ärendenivå konstaterades inga överlappningar med annan EU-finansiering eller nationell finansiering. En stark komplementaritet mellan EGF och ESF+ kunde konstateras. Komplementaritet säkerställs särskilt genom samordning mellan fonderna på nationell nivå. Det finns utrymme för ytterligare anpassning av EGF och ESF+ när det gäller fondernas tillgänglighet. Vissa medlemsstater väljer nämligen att finansiera åtgärder av EGF-typ via ESF+, FRO eller faciliteten för återhämtning och resiliens, eftersom dessa instrument redan är tillgängliga och erbjuder större flexibilitet för snabb omfördelning av medel.

Det finns numera ett krav på medlemsstaterna att i varje ansökan till EGF förklara hur samordningen ska säkerställas, i enlighet med rekommendationerna i EU:s kvalitetskriterier för planering för förändringar och omstruktureringar (en ram byggd på bästa praxis för planering

[26] Efterhandsutvärdering av EGF 2014–2020, SWD(2021) 381/13.12.2021, s. 37.

[27] För EGF/2021/002 IT/Air Italy och EGF/2021/003 IT/Porto Canale har Italien begärt flera budgetomfördelningar. Inom ramen för Air Italy-ärendet stärktes två åtgärder i syfte att ge större ersättning för flyttkostnader och större bidrag för logi- och resekostnader i samband med utbildning. Dessutom justerades budgetposterna för tekniskt stöd för att det belopp som inte använts för förberedande åtgärder i stället skulle kunna användas inom förvaltnings- och kontrollverksamheten. När det gäller Porto Canale syftade den begärda budgetomfördelningen till att erbjuda mer utbildningsstöd. I ärendet EGF/2021/006 ES/Cataluña automotive lades en ytterligare åtgärd till, ett incitament som erbjöds arbetstagarna för att uppmuntra dem att delta. Medlen för denna åtgärd kommer från återanställningsincitamentet. I ärendet EGF/2022/003 ES/Alu Ibérica begärdes omfördelningen för att erbjuda mer stöd i arbetssökandet och fler kurser.

[28] Efterhandsutvärdering av EGF 2014–2020, SWD(2021) 381/13.12.2021, s. 43.

för och hantering av företagsomstruktureringar), vilket ger ytterligare underlag om EGF:s komplementaritet med åtgärder och instrument på nationell nivå.

EU-mervärde

EU-mervärdet anger i vilken utsträckning förändringar kommit till stånd tack vare den aktuella EU-insatsen. Mervärdet fastställs genom att man analyserar dels de ytterligare fördelar som uppnåtts jämfört med ett scenario med stöd endast från medlemsstaterna, dels de effekter det skulle få om EGF lades ned.

Trots det begränsade underlag som samlats in vid samråden med berörda parter visar resultaten av denna utvärdering att EGF ger ett mervärde jämfört med vad medlemsstaterna skulle ha kunnat uppnå på egen hand genom nationella åtgärder till stöd för arbetstagare som blivit uppsagda. Omkring **70 % av uppgiftslämnarna** i de skriftliga samråden **ansåg att EGF skapar ett mervärde**[29]. Ungefär **62 %** av uppgiftslämnarna i bidragsmottagarenkäten bedömde EGF positivt jämfört med andra källor till stöd på nationell/regional nivå, och angav att en av fördelarna med stödet från fonden var att det **skräddarsys efter bidragsmottagarnas särskilda behov**.

Fonden har varit framgångsrik och skapat ett betydande ***EU-mervärde*** under perioden 2021–2024. Såsom bekräftas av tidigare utvärderingar av fonden är detta särskilt sant när det gäller dess *volymeffekter*, tillämpningsområde (t.ex. innovativa åtgärder[30]), roll- och processeffekter[31], även om dessa skiljer sig åt mellan medlemsstaterna och till stor del är beroende av nationella stödstrukturer. Mervärdet är betydande när det gäller volymeffekter; stödet från fonden ökar alltså inte bara antalet och mångfalden av tjänster som erbjuds, utan även deras intensitetsnivå, med ambitionen att ingen ska lämnas utanför.

Eftersom fonden till stor del kompletterar andra EU-instrument (särskilt ESF+) tillför den ett EU-värde jämfört med dessa instruments tillämpningsområden och målgrupper.

Sammanfattningsvis fortsätter EGF, med beaktande av denna utvärderings begränsningar, inom ramen för gällande regelverk, att tillföra ett EU-mervärde genom att på ett ändamålsenligt sätt stödja arbetstagare som påverkas av globala ekonomiska omvandlingar, i linje med EU:s övergripande socialpolitiska mål.

Relevans

Utvärderingskriteriet relevans används för att bedöma EGF:s relevans. Kriteriet omfattar de tre huvudaspekterna i) lämpligheten i och nyttan av EGF:s *utvidgade tillämpningsområde*, ii) EGF:s *ändrade insatskriterier*, såsom dessa fastställs i EGF-förordningen 2021–2027, och iii) den utsträckning i vilken EGF tillgodosett medlemsstaternas behov.

Underlag från perioden 2021–2024 visar att det ***utvidgade tillämpningsområdet*** är **relevant** och ändamålsenligt, eftersom det bättre återspeglar den ekonomiska situationen och gör fonden mer lättillgänglig. De flesta berörda parter som deltagit i samråd var också eniga om att ansökningsförfarandet har blivit enklare och snabbare sedan kravet på att visa på orsaken till uppsägningarna avskaffades.

[29] Skriftliga enkätundersökningar med berörda parter från alla medlemsstater genomförda under oktober–december 2024.

[30] I Belgien, Danmark, Tyskland, Grekland, Italien och Spanien. I Tyskland bjöds tidigare anställda vid Vallourec (EGF/2023/003 DE/Vallourec) in till en dagslång busstur där de besökte och samtalade med möjliga anställande företag. I Tyskland har bidragsmottagare som slutfört en digital utbildning fått en surfplatta. I Belgien anordnades en jobbmässa i Flandern (EGF/2024/002 BE/Limburg machinery and paper), medan bidragsmottagare i Vallonien erbjöds incitament för att delta i digital utbildning.

[31] Efterhandsutvärdering av EGF 2014–2020, SWD(2021) 381/13.12.2021, s. 46.

Det **utvidgade tillämpningsområdet** och det **förenklade ansökningsförfarandet** gör EGF **tillgänglig** på ett sätt som medger att alla arbetstagare som sägs upp under en större omstrukturering kan omfattas, **med ambitionen att ingen ska lämnas utanför**. Beslut om medfinansiering från EGF baseras på de förväntade effekterna av uppsägningarna (med tröskelvärdet 200 uppsagda arbetstagare), snarare än på orsaken till dem. Detta ger medlemsstaterna **större flexibilitet** när det gäller att tillgodose de uppsagda arbetstagarnas behov. Insamlad bevisning indikerar att detta har gjort **EGF:s tillämpningsområde** lämpligt för att hantera de ständigt föränderliga arbetsmarknadsbehov som automatisering, AI, den digitala och den gröna omställningen mer mera ger upphov till.

De ***ändrade insatskriterierna***, där minimiantalet uppsägningar har sänkts till 200, ansågs vara relevanta och meningsfulla. Flera medlemsstater uppgav att mindre arbetsmarknader nu skulle kunna dra nytta av ett sänkt tröskelvärde för antalet uppsägningar. **De flesta berörda parter** anser att **det sänkta tröskelvärdet uppmuntrar medlemsstaterna att ansöka**, medan det tröskelvärde som gällde 2014–2020 ansågs vara ett hinder. I allmänhet är det totala antalet berörda arbetstagare lägre än antalet uppsägningar eftersom inte alla uppsagda arbetstagare behöver stöd. När det gäller tröskelvärdet för uppsagda arbetstagare var antalet uppsagda under 500 i 5 ansökningar (av de totalt 18 som inkom 2021–2024), dvs. i 27 % av ansökningarna, medan antalet i övriga ansökningar (13 stycken) översteg 500. När det gäller antalet arbetstagare som berörs av EGF-åtgärder var det antalet under 500 i elva ansökningar och över 500 i sju ansökningar.

På grundval av tidigare utvärderingar av EGF ändrades referensperioden för beräkning av tröskelvärdet på 200 uppsagda arbetstagare till fyra månader (för uppsägningar i ett företag eller en region) och sex månader[32] (för uppsägningar i en sektor[33]) i EGF-förordningen 2021–2027. Utanför referensperioden på fyra eller sex månader kan fler uppsagda arbetstagare och egenföretagare vars verksamhet upphört inkluderas som stödberättigade bidragsmottagare, förutsatt att uppsägningen sker sex månader före referensperiodens början eller mellan referensperiodens slut och den sista dagen före den dag då kommissionen slutför sin bedömning. I allmänhet ansågs denna ändring öka möjligheten att tillgodose de uppsagda arbetstagarnas behov.

Den ändring av insatskriterierna som gjorde det möjligt att stödja arbetstagare som sagts upp från verksamheter inom flera olika ekonomiska sektorer i en och samma region genomfördes till följd av återkoppling från nationella och regionala myndigheter i samband med den föregående utvärderingen, där det höga tröskelvärdet ansågs utgöra ett hinder för att ansöka om stöd från EGF. Därför **tillämpar EGF nu en mer flexibel strategi för omstruktureringar** som berör fler än ett företag. Detta alternativ användes i ett sektorsspecifikt ärende som omfattade arbetstagare från två ekonomiska sektorer (maskiner och utrustning respektive papper).

När det gäller **relevans** och frågan om i vilken utsträckning EGF tillgodoser medlemsstaternas *behov* bekräftar den här utvärderingen resultaten från tidigare utvärderingar, nämligen att det råder bred enighet i samtliga grupper av berörda parter om att **EGF är tillräckligt anpassad till de relevanta målgruppernas särskilda behov**. Intervjuer som genomförts på EU-nivå pekar också på att utformningen av åtgärdspaket på medlemsstatsnivå har förbättrats för varje programperiod och att **EGF-åtgärderna i allt högre grad beaktar det socioekonomiska sammanhanget**. Arbetstagarnas behov hanterades med större hänsyn till helheten, t.ex. genom

[32] Referensperioden för att beräkna tröskelvärdet på 500 uppsägningar i regionala ärenden var nio månader under perioden 2014–2020.

[33] ”Sektorsspecifika ärenden” infördes inför perioden 2021–2027. Sådana ärenden avser minst 200 arbetstagare som sägs upp (eller egenföretagare vars verksamhet upphör) under en referensperiod på fyra månader där samtliga arbetstagare arbetat i företag, särskilt små och medelstora företag, som tillhör samma eller olika ekonomiska sektor enligt huvudgrupperna i Nace Rev. 2 i samma region på Nuts 2-nivå.

att man erbjöd ytterligare stöd för barnomsorg och förmåner under omskolningsprocessen (i Spanien).

Precis som under tidigare programperioder medger EGF-förordningen[34] en viss **flexibilitet att omfördela medel mellan åtgärder baserat på behov som uppstår under genomförandeperioden**, förutsatt att den totala EGF-budgeten inte överskrids.

Sammanfattningsvis visar utvärderingen att EGF-finansieringen under perioden 2021–2024 i **hög grad har varit *relevant***. Underlaget visar också att det utvidgade tillämpningsområdet och de ändrade insatskriterierna är relevanta, bättre återspeglar den ekonomiska verkligheten och gör EGF mer tillgänglig.

När det gäller *framtida behov* förefaller uppgifterna peka på ett trängande behov av nya färdigheter. Den slutsatsen kan dras utifrån megatrender[35] för människors sätt att arbeta och lära, utmaningarna med den digitala och den gröna omställningen samt AI:s påverkan i kombination med den minskande och åldrande befolkningen i EU och den geopolitiska miljön. Investeringar i omskolning och kompetenshöjning för arbetstagarna, särskilt utsatta arbetstagare t.ex. inom tillverknings- eller fordonssektorerna, skulle kunna stödja omvandlingsprocessen inom dessa sektorer och i vissa fall eventuellt också förhindra att arbetstillfällen går förlorade i framtiden. När en omstrukturering inte kan förhindras står arbetstagare som redan har omskolats bättre rustade att snabbt hitta ett nytt arbete och undvika arbetslöshet.

Lärdomar

Samråden med berörda parter pekar på flera viktiga lärdomar som dragits både i medlemsstaterna och på EU-nivå, och som har stärkt EGF:s ändamålsenlighet, effektivitet och relevans.

På medlemsstatsnivå har flera viktiga lärdomar dragits.

- En *snabbare ansökningsprocess* blir möjlig för medlemsstater med tidigare erfarenhet av EGF-ärenden, genom att de utarbetar mer fullständiga ansökningar. Detta ger stordriftsfördelar som bygger på tidigare erfarenhet av ansökningsprocessen. Det utdragna förfarandet är dock fortfarande en hämmande faktor för vissa medlemsstater.
- Användningen av stöd från EGF främjar inrättandet av en allmän genomförandemekanism för omstruktureringsstöd i medlemsstater med liten erfarenhet av att hantera massuppsägningar.
- *Tidig inledning* av nationella förfaranden för att säkerställa tidiga insatser.
- *Utformning* av arbetsmarknadsåtgärder som syftar till att inkludera skräddarsytt stöd baserat på bidragsmottagarnas behov.
- Vikten av *geografisk närhet* och *lättillgängligt stöd* till bidragsmottagarna. I många fall har stödet från EGF haft en positiv inverkan på sättet att hantera aktiva arbetsmarknadsåtgärder på nationell nivå och på de partnerskap som bidrar till sådana åtgärder.
- *Behovet av att förbättra kommunikationsarbetet*. Detta kan uppnås genom att man, med kommunikation anpassad till olika berörda parter (bidragsmottagare, företag och utbildningsleverantörer) utöver de nationella EGF-aktörerna, förklarar vilka åtgärder och verksamheter som EGF kan stödja och på vilket sätt. Medlemsstaterna bör aktivt

[34] Se artikel 17.5 i förordning (EU) 2021/691.
[35] ESPAS-Global-Trends-to-2040-Choosing-Europes-Future-EN.pdf.

kommunicera och öka medvetenheten om fonden, särskilt bland bidragsmottagarna, eftersom detta inte görs systematiskt eller i samma utsträckning i alla EU-länder.

Även på EU-nivå har flera viktiga lärdomar dragits.

- *Utvidgningen av tillämpningsområdet* till att omfatta uppsägningar i samband med vilken storskalig omstrukturering som helst, oavsett orsak, har gjort EGF mer tillgänglig.
- *Snabbare och enklare mobilisering* av EGF till följd av en ansökningsprocess med lägre krav på underlag och kortare tidsfrister har gjort EGF mer tillgänglig. Förfarandet anses dock fortfarande ta för lång tid och vara för komplext. Att ytterligare påskynda beslutsprocessen skulle göra EGF mer tillgänglig och öka användningen av fonden.

De nya rapporteringskraven förbättrar övervakningen av *fondens ändamålsenlighet*. Det skulle vara möjligt att ytterligare förbättra mätningen och övervakningen av fondens ändamålsenlighet om medlemsstaterna fastställde ärendespecifika mål. Vissa medlemsstater anser dock att övervaknings- och rapporteringskraven redan är alltför betungande.

Kommissionens förslag om ändring av EGF-förordningen 2021–2027

Kommissionen föreslog den 1 april 2025 en ändring av EGF-förordningen[36]. Kommissionen föreslår att tillämpningsområdet utvidgas till att även omfatta arbetstagare i företag under omstrukturering som riskerar att bli uppsagda inom en snar framtid. Arbetstagarna skulle få stöd från EGF för att förvärva de färdigheter som krävs för att övergå till en annan roll eller byta jobb. Genom att snabbt mobilisera stöd innan kollektiva uppsägningar genomförs och människor förlorar sina jobb kan EGF förhindra större störningar och underlätta övergången till nya jobb. Företagen skulle behöva medfinansiera en del av stödet till arbetstagarna.

Baserat på de begränsade resultat som finns tillgängliga kan vissa lärdomar dras avseende förslaget om ändring av förordningen, även om den aspekten inte ingick i utvärderingens ursprungliga omfattning. På grundval av resultaten av denna utvärdering föreslår kommissionen att förfarandena för att mobilisera stöd från EGF **effektiviseras och påskyndas**, så att stödet snabbt blir tillgängligt där det behövs som mest.

Enligt gällande regler måste Europaparlamentet och rådet granska och godkänna varje ansökan om stöd från EGF. Enligt förslaget skulle de i stället kunna godkänna EGF-budgeten en gång per år, medan kommissionen skulle fördela medlen till medlemsstaterna baserat på deras begäranden.

Utöver ett snabbare mobiliseringsförfarande på EU-nivå föreslår kommissionen kortare tidsfrister både för medlemsstaterna och för kommissionen vid behandlingen av begäranden om bistånd. Detta skulle förkorta den totala tiden för godkännande av ett ärende från 21 veckor till 11 veckor, och därmed åtgärda den aspekten av utvärderingsresultaten.

Förslaget diskuteras i nuläget av Europaparlamentet och rådet.

[36] COM(2025) 140.